

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

«وَأِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ»

عنوان گفتار شیطان شناسی بر اساس آیات قرآن کریم است. خدای متعال در آیه پنجاهم از سوره مبارکه کهف می فرماید که «**کان من الجن**» شیطان از طایفه جنیان بود. پس بنابراین «ففسق امر ربه» از امتثال دستور پروردگار خود سر باز زد و فرمان پروردگار خود رو نافرمانی کرد و سرپیچی کرد «**کان من الجن**» جن در لغت عرب به معنای پوشانیدن و پوشیده شدن «**فلما جن علیه الليل رأ** **کوکبا**» اون زمانی که تاریکی شب، ابراهیم رو پوشانید در دل این تاریکی ستاره ای درخشان را مشاهده کرد. جن علیه یعنی ابراهیم را پوشانید. اما در لسان قرآن کریم و در اصطلاح قرآن کریم جن به طایفه ای از انسان ها به طایفه ای از مخلوقات اطلاق میشه که خیلی به انسان ها شباهت دارند، خیلی ما به الاشتراک دارند با ما انسان ها. از این جهت می بینید که در قرآن کریم گاهی خدای متعال جن و انس رو در کنار هم ذکر می کنه «**من الجنة و الناس**» یا در سوره مبارکه الرحمن خدای متعال حدود سی مرتبه جن و انس را با هم مخاطب خود قرار می دهد «**فبأی آلاء ربکما تکذبان**» ای طایفه جن و ای طایفه انس کدام یک از آلا و نعم پروردگار خود را تکذیب می کنید؟ یا در همین سوره مبارکه می بینید که خدای متعال خلقت جن و خلقت انسان رو در کنار هم بیان می کنه «**خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ**» صلصال به معنای گل خشکیده است فخار به معنای سفال و مارچ به معنای آمیزه و مختلط و مخلوط است. خدای متعال می فرماید ما انسان رو یا خلقت انسان رو از گل خشکیده ای همچون سفال آغاز کردیم و

خلقت جن را از آمیزه ای از آتش آغاز کردیم انسان و جن و جن و انس خیلی به هم شباهت دارند. خیلی مابه الاشتراک دارند.

اولین وجه مشترک میان جن و انس غایت و هدف خلقت این دو طایفه است که قرآن کریم می فرماید «و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون» جن و انس خلق شدند برای این که بنده باشند بندگی کنند و در مسیر عبودیت خدا قدم بزنند و به اون کمال رشد خودشون برسند.

دومین وجه اشتراک میان جن و انس این است که هر دو مکلف اند هر دو مخاطب کتب الهی و مقصد انبیای الهی هستند. هر دو مکلف به تکالیف الهیه هستند همان طوری که ما انسان ها واجب و حرام داریم جنیان هم واجب و حرام دارند. همان طور که ما انسان ها مکلف به تکالیف هستیم جنیان هم مکلف به تکالیف هستند و مخاطب کتب هستند «يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا» ای طایفه جن و ای طایفه انس آیا از جنس شما و از خود شما فرستادگانی به سوی شما نیامدند که آیات من را برای شما تلاوت کنند و ملاقات چنین روزی رو به شما انظار بدهند.

سومین وجه شباهت و شراکت میان جن و انس این است که هر دو طایفه مختارند. انتخاب کردند ، انتخاب کننده اند. خدای متعال همان طور که به ما انسان ها قدرت بر گناه داده قدرت بر معصیت رو داده، به جنیان هم قدرت بر گناه و معصیت داده است. از همین جهت شما می بینید در این آیه شریفه خدای متعال می فرماید «کان من الجن ففسق عن امر ربه» چون ابلیس از طایفه جنیان بود امر پروردگار خود را سرپیچی کرد و از دستور پروردگار خود و از فرمان پروردگار خود سر باز زد. یا

در سوره مبارکه سبأ می فرماید «و من یزق منهم من امرنا نزقهم من عذاب السعیر» هر کدام از این طایفه جنیان که از امر ما و فرمان ما سر باز زدند دچار عذاب سعیر شدند.

چهارمین وجه اشتراک میان انسان و جن این است که همان طور که ما انسان ها حساب و کتاب داریم قبر و قیامت داریم محاسبه داریم بهشت و دوزخ داریم جنیان هم حساب و کتاب دارن حشر و نشر دارن قبر و قیامت دارن بهشت و دوزخ دارند. در سوره مبارکه اعراف می فرماید «قال ادخلوا فی امم قد خلت من قبلکم من الجن و الانس» به اون انسان مکذب مستکبر گفته می شود که وارد گروه هایی از طایفه جن و انس شو که این گروه ها پیش از تو وارد دوزخ شدند ، پیش از تو وارد آتش شدند.

اما فرق هایی میان جن و انس هم وجود داره خیلی خلاصه و مختصر عرض می کنم .جن از حواس ما انسان ها پوشیده شده و مخفیه . حواس ظاهری ما قابلیت این که جنیان رو درک کنه نداره ولیکن ما محسوس اجنه هستیم «انه یراکم هو و قبيله من حیث لا ترونهم» شما جنیان رو نمی بینید اما اون ها شما رو می بینن شما شیاطین را نمی بینید اما اون ها شما رو می بینن .

دوم فرق میان انسان و جن این است که جنیان پیش از انسان ها خلق شدند در سوره مبارکه حجر می فرماید «وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ» ما جنیان را پیش از انسان ها خلق کردیم و قدرتی در برخی از موارد فراتر از انسان ها به جنیان داده شده است. همان طور که در میان ما انسان ها صالح و مومن و فاسق و فاجر وجود داره جنیان هم همین طور هستند وَأَنَا مِنَ الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قَدَدًا خدای متعال همه ما رو از

عنوان: شیطان شناسی | جلسه اول | استاد طباطبایی نژاد

انسان های صالح قرار بدهد و همه ما رو از وساوس جنیان و شیاطین محفوظ بدارد به حق محمد
آل محمد والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته